

Projekt „Pamięć dla Przyszłości”

„Jan Karski – Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”

„Jan Karski – Sprawiedliwy wśród Narodów Świata” to temat szkolenia, które odbyło się w dniach 21 – 23 lutego 2014r. w Centrum Szkoleniowym Ośrodka Rozwoju Edukacji w Sulejówku.

W spotkaniu, które było częścią projektu „Pamięć dla Przyszłości”, wzięło udział kilkudziesięciu nauczycieli z całej Polski. Zorganizowane zostało przez Ośrodek Rozwoju Edukacji we współpracy ze Stowarzyszeniem „Dzieci Holokaustu” w Polsce, Muzeum Historii Polski, Żydowskim Instytutem Historycznym im. Emanuela Ringelbluma i Muzeum Historii Żydów Polskich.

Projekt „Pamięć dla Przyszłości” realizowany jest od 2003r.; co roku jest inny temat przewodnim. Szkoleniom towarzyszą kolejne edycje konkursów dla uczniów szkół gimnazjalnych i licealnych.

Rok 2014 ustanowiony został przez polski Sejm Rokiem Jana Karskiego, kuriera i emisariusza Polskiego Państwa Podziemnego, żołnierza Armii Krajowej, człowieka, który „chciał zatrzymać Holokaust”. „Świadectwo życia, misji i dzieła uczyniło profesora Karskiego postacią w skali międzynarodowej, a bogate dziedzictwo, jakie pozostawił, posiada wymiar ponadczasowy, będąc moralnym drogowskazem dla przyszłych pokoleń” - napisano w uchwale Sejmu RP.

Jan Karski to człowiek o ciekawej biografii, uczestniczący w wielu ważnych wydarzeniach. Jako jeden z pierwszych chciał zwrócić uwagę Zachodu na tragedię Żydów europejskich. Historia jego życia ukazuje historię II wojny światowej, historię XX wieku, zarówno Polski, jak i powszechną. Taki sposób uczenia o przeszłości - od biografii konkretnego człowieka do uniwersum - jest przekonującą, przemawiającą do uczniów metodą poznawania historii.

Podczas wykładów i zajęć ukazano różne aspekty biografii Jana Karskiego.

Ewa Wierzyńska, inicjator edukacyjnego programu „Jan Karski. Niedokończona Misja” realizowanego przez Muzeum Historii Polski przekonywała, że warto popularyzować wiedzę o człowieku, „którego nazwisko jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych polskich nazwisk na świecie”, że losy Karskiego pozwalają na postawienie dramatycznych pytań o historię i współczesność. Andrzej Żbikowski, autor książki o Janie Karskim, ukazał bohatera jako żołnierza i emisariusza Polskiego Państwa Podziemnego. Piotr Kowalik z Muzeum Historii Żydów Polskich, wychodząc od wielokulturowości Rzeczypospolitej, mówił o różnych aspektach Zagłady. Przedstawił projekt „Polscy Sprawiedliwi – Przywracanie Pamięci” realizowany przez Muzeum Historii Żydów Polskich, poświęcony ludziom, którzy nieśli pomoc Żydom podczas Zagłady, ryzykując życie swoje i swoich rodzin. Łukasz Jasina z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego ukazał obraz Jana Karskiego w polskim i zagranicznym filmie dokumentalnym i fabularnym.

Podczas trzydniowych spotkań odbyły się też zajęcia warsztatowe. Nauczyciele zapoznali się z multimedialnym pakietem edukacyjnym „Jan Karski i jego czasy. Pasjonująca historia emisariusza Polskiego Państwa Podziemnego” przygotowanym przez Muzeum Historii Polski. Pod kierunkiem Małgorzaty Żaryn i Gabrieli Sierocińskiej-Dec tworzyli scenariusze lekcji. Ukazano w nich Karskiego jako świadka historii, człowieka, który miał świadomość ważności swojej misji; proponowano różne formy i metody zajęć dla uczniów gimnazjów i liceów. W żywej dyskusji omówiono różne tematy lekcji; przedstawiono ciekawe pomysły, zachęcano do korzystania z różnorodnych źródeł. Zastanawiano się, jak w najpełniejszy, niepowierzchowny, interesujący sposób ukazać postać Karskiego i zachęcić młodych ludzi do zdobywania wiedzy o naszych polskich bohaterach.

O tym, jak interesującą dla młodzieży postacią może stać się Jan Karski, mówił Szymon Pawlak z Centrum Dialogu im. Marka Edelmana w Łodzi, koordynator Klubu Kuriera działającego od lutego 2013r. Z pasją i energią przedstawił różnorodne działania Klubu: poznawanie historii bezpośrednio od jej świadków (wywiady, spotkania, nagrywanie filmów), przekazywanie jej innym (młodzież z Klubu Kuriera prowadzi zajęcia o Janie Karskim w różnych środowiskach), publikacje, wycieczki, gry i inne przedsięwzięcia. Podkreślił, że warto szukać sposobów, by zainteresować młodych ludzi wielkimi postaciami z naszej historii.

Istotnym elementem realizowanego w Sulejówku programu były spotkania z Ocalonymi ze Stowarzyszenia „Dzieci Holocaustu”. Joanna Sobolewska – Pyz, Halina Grubowska i Jan Karpiński opowiadali o dramatycznych przeżyciach z czasów II wojny światowej, o trudnych doświadczeniach, a także o swoich losach po wojnie. Podczas spotkań wywiązywały się dyskusje związane z poruszonymi tematami.

Celem tegorocznej edycji konkursu związanego z projektem „Pamięć dla Przyszłości” jest upamiętnienie i popularyzacja postaci Jana Karskiego. Ze względu na to, że prace konkursowe mają przyjąć formę komiksu, Monika Powalisz i Olga Wróbel przeprowadziły zajęcia związane z tą formą wypowiedzi. W części warsztatowej nauczyciele próbowali swoich sił, tworząc scenariusze i propozycje rozwiązań graficznych; omówiono je i sformułowano wnioski przydatne do pracy z uczniami.

Trzydniowe szkolenie było dobrym merytorycznym i metodycznym przygotowaniem do realizacji różnych działań związanych z obchodami „Dnia Pamięci o Holokauście i przeciwdziałaniu zbrodniom przeciwko ludzkości”, który w Polsce upamiętniany jest 19 kwietnia, w rocznicę wybuchu powstania w getcie warszawskim.

Zajęcia stały się okazją do wymiany doświadczeń między nauczycielami, a wiedza i ciekawe materiały dydaktyczne wzbogaciły ich warsztat pracy. Uczestnicy szkolenia podkreślali, że zajęcia zainspirowały ich do poszukiwań nowych metod nauczania, by zachęcić młodzież do poznawania naszych polskich bohaterów, do poznawania historii. By tę wiedzę o przeszłości można było wykorzystywać do kształtowania przyszłości.

Ewa Bobińska z ORE, która wraz z Joanną Woźnicką koordynowała spotkanie w Sulejówku, w podsumowaniu podziękowała wszystkim prowadzącym zajęcia oraz uczestnikom. Wyraziła nadzieję, że zdobyte doświadczenia będą wykorzystane w pracy nauczycieli. Zachęciła też do

udziału w projektach realizowanych przez Wydział Rozwoju Kompetencji Społecznych i Obywatelskich Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie.

Agnieszka Maczkowska

Uczestniczka szkolenia

„Pamięć dla Przyszłości”